

چهار دلیل و یک امید

در پاسخ به نقدها درباره ابلاغیه اربعین

مهرداد احمدی شیخانی

روزنامه‌نگار

آنچه در این یادداشت می‌نویسم، احتمالاً به مذاق بسیاری از همفکران من خوش نمی‌آید، ولی گمان دارم که انصاف حکم می‌کند که نه براساس آنچه دیگران می‌پسندند، که بر اساس منطق به موضوعات بپردازیم، لذا بر این اعتقادم که نوشتن این یادداشت ضروری است. چند روز پیش ابلاغیه‌ای از طرف معاون اول ریاست‌جمهوری صادر شد که در آن مبلغ ۴۰۰ میلیارد تومان برای درمان زلزله‌ای که برای راهپیمایی اربعین به عراق سفر می‌کنند، تخصیص یافته است. این ابلاغیه با واکنش‌هایی روبه‌رو شد که نتهنما کم نبود، بلکه گستردگی قابل توجهی نیز داشت و حتی یکی از اساتید و دوستان قدیمی من در جایی نوشته بود: «چراغی که به خانه رواست به مسجد حرام است» و همچنین متذکر شده بود که «سه‌م بیت‌المال همه آحاد ملت از بودجه عمومی، بدون کسب رضایت آنها به حداکثر ۲ درصد جمعیت کشور که شرکت‌کنندگان در این مراسم بوده‌اند اختصاص داده شده است.» ما یادداشت‌ها را با توجه به همین تذکر می‌نویسم و امیدوارم که بدون پیش‌فرض و حبوبیض خوانده و در مورد دلایلی که می‌آورم، داوری شود.

لازم می‌دانم به موضوعی اشاره کنم که تقریباً همه آن‌را می‌دانیم، ولی تقریباً کمتر مابه آن توجه نمی‌کنیم و آن موضوع این است که محلی که امروز نینوا نام دارد، برای مردم ایران ارزشی بسیار قدیمی‌تر از مفاهیم مذهبی‌ای دارد که امروز برای آن برمی‌شماریم. این منطقه که از گذشته تا امروز با بین‌النهرین شناخته می‌شود، پیش از اسلام و به مدت نزدیک به ۱۲۰۰ سال پایتخت ایران بوده، پایتختی که همه، آن‌را با نام مدائن یا تیسفون می‌شناسیم. همان مکانی که فردوسی در شاهنامه، به اکثر مواقع وقتی به ایران اشاره دارد، منظورش همین جاست و وقتی می‌گوید رستم از زابل به ایران آمد یا از ایران به سیستان رفت، این ایرانی که در شاهنامه به آن اشاره می‌کند، همین جایی است که حالا بخشی از باقیمانده‌های «طاق کسرا» همچنان در آن برپاست و هم پایتخت ساسانیان بوده و هم پایتخت اشکانیان و هم سلوکیه و هم اینکه، تا توسط هخامنشیان تصرف نشد، امپراطوری هخامنشی نیز شکل نگرفت و دقت کنیم که وقتی ابومسلم به خلافت امویان پایان داد، مرکز خلافت اسلامی را از جایی که متأثر از فرهنگ روم بود، به جایی منتقل کرد که پایتخت ایران بوده. و البته لازم است به دو موضوع توجه کنیم، اول / ابومسلم آن قدرت را داشت که خلافت جدید را به هر جا که خود مایل بود ببرد، از جمله خراسان که خود از آنجا آمده بود و دوم / باید این‌را در نظر بگیریم که این تغییر محل خلافت در

۱۳۰۰ سال پیش، از دمشق به پایتخت ۱۲۰۰ ساله ایران، در آن زمان چه معنایی داشت و نه امروز.

همان‌طور که در بالا اشاره کردم، این منطقه در ابتدا از آن جهت که پایتخت ۱۲۰۰ ساله ایران بود برای ایرانیان اهمیت داشت و بعد از اسلام آوردن ایرانیان، ابتدا با این وجه که حضرت علی(ع) آن‌را دارالحکومه خود قرار داد، به نوعی برای ایرانیان وجهی از تأیید یافت که حاکم جدید، به پایتخت دیرین آنها آمده بود و بعد هم شهادت امام حسین(ع) در جایی که برای ایرانیان اهمیت تاریخی داشت، به مرور با مفاهیمی مذهبی، باز معنا شد و کم‌کم، این معنایی جدید رشد یافت و آن علاقه تاریخی، با رنگ و بوی دینی عجین شد، تا آنکه لایه‌لایه، این مفاهیم تازه، آن هسته کهن را فراگرفت. طوری که بعد از گذشت قرن‌های بسیار، دیگر آن هسته اولیه از نظرها پنهان شده است. شاید برای این مورد بتوان به تشکیل مرورید در دل صدف اشاره کرد که ابتدا دانه‌ای شن به درون صدف راه پیدا می‌کند و در طی زمانی طولانی، مرورید پیرامون آن دانه‌شن تشکیل می‌شود، طوری که در نهایت، دیگر آن دانه‌شن از نظر پنهان می‌شود، ولی بدون آن دانه‌شن، مروریدی هم شکل نمی‌گرفت. بنابراین، آنچه راهپیمایی اربعین است، غیر از ارادت به شهید کربلا، به معنای دیدار از آن گذشته هم هست؛ حتی اگر هیچ‌کس، دیگر به آن گذشته توجهی نداشته‌باشد.

چه برخی دوست داشته‌باشند یا نه، حالا دیگر راهپیمایی اربعین به یک حرکت سالانه که بین دوتا چهار میلیون ایرانی در آن شرکت می‌کنند، تبدیل شده و این یعنی حداقل دویست میلیون نفر در یک بازه زمانی کوتاه، می‌خواهند در مناطق مرزی جابه‌جا شوند و بروند و بیایند. بخوایم و نخواستیم؛ دولت موظف به سازماندهی این خیل عظیم جمعیت است و نمی‌تواند در مقابل آن بی‌تفاوت باشد، و الا شهرهای مرزی دچار خسارتی حتی بنیان‌کن می‌شوند که منطقی‌مسئولیتش بر گردن دولت است و این مسئولیت‌هز بنیبردار است، بخصوص در آن وجهی که در این ابلاغیه آمده، «هزینه‌های درمانی زائرین اربعین»، و کوتاهی در این مورد یعنی امکان شیوع بیماری‌های گسترده، پس اتفاقاً باید از این عمل دولت حمایت کرد که قصد پیشگیری از اتفاقی را دارد که می‌تواند آسیبی سنگین بر کشور وارد کند.

و آخرین مورد، راهپیمایی اربعین، غیر از آن سه مورد بالا، وجهی سیاسی هم دارد که اتفاقاً عملیات تروریستی اخیر در کشورمان و شهادت «اسماعیل هنیه، لزوم انجام آن را افزایش می‌دهد، مگر اینکه آن‌وجه از تبلیغات کسانی‌را که دل در گرو عملیات تروریستی و نظامی در کشورمان دارند را بی‌اهمیت بدانیم، و امید که مباد که چنین باد، و یادمان هم نرود که اگر کاری درست باشد، فرق نمی‌کند اولین ابلاغ باشد یا آخرین ابلاغ.

پزشکیان در جمع فعالان رسانه‌ای به مناسبت روز خبرنگار:

مشکل آدم‌ها نیستند مسیرها غلط است

در این نشست از سوی برخی اهالی رسانه درباره تضعیف مرجعیت رسانه‌های داخلی تصریح کرد: عامل وریشه این مشکل عملکرد خود ماست و ربطی به بیگانگان ندارد؛ اگر رسانه‌های ما مراقب حفظ اعتماد مخاطبان و افکار عمومی نباشند و اخبار نادرست

گروه خبر: مراسم بزرگداشت روز خبرنگار با حضور رئیس‌جمهور و جمعی از اصحاب رسانه، عصر روز گذشته در سالن اجلاس سران برگزار شد. مسعود پزشکیان عصر روز چهارشنبه در دیدار جمعی از اصحاب رسانه به مناسبت روز خبرنگار، با اشاره به بحث مطرح‌شده

محمدعلی ابطحی، فعال سیاسی اصلاح‌طلب هم البته نسبت به این ماجرا واکنش نشان داد و در شبکه ایکس نوشت: «دختران نوجوان که تصاویرشان منتشر شده و در آن عده‌ای خانم پلیس برای دستگیری در مسئله حجاب به آنها هجوم می‌آوردن جوری که گویا قاتل پیدا کرده‌اند غیرت هر انسانی را تحریک می‌کند. حق پزشکیان این نبود. روز اول استقرارش ترور وحشتناک در تهران، روزهای بعد در خوف و رجای انتقاد، تحرک نیروی انتظامی به تلخ‌ترین شکل در مسئله حجاب.» او در این پیام خود خطاب به رئیس‌جمهور نوشت: «آقای پزشکیان عزیز، وزیران‌را تعیین نکرده‌اید ولی رئیس‌جمهور که هستید. می‌ارزد گوش‌ی را بردارید و از دختران کتک‌خورده خیابان که می‌توانستند زهرا خانم پسر از انرژی مثبت خودتان باشند، دستور کنترل و مراقبت دهید. این نسل غرور دارد، دستوپاگیر نیست این فشارها نه‌مانده دین را هم از آنها می‌گیرد. کسی نمی‌ماند تا نهج‌البلاغه شما را گوش کند.»

محمدجواد آذری جهرمی، وزیر ارتباطات دولت روحانی هم در کانال تلگرامی خود نوشت: «همون دختر کم‌حجاب، دختر من!»؛ نوشته‌ای که ظاهراً به سخنان سردار قاسم سلیمانی در مورد نحوه برخورد با دختران به خاطر حجاب اشاره دارد. در این میان برخی از شهروندان هم از رئیس‌جمهور درخواست کردند که هر چه سریع‌تر وزیرکشور از کار برکنار شود به این امید که تکرار این صحنه‌های تلخ پایان پذیرد.

واکنش پلیس و قوه قضائیه

به هر روی مرکز اطلاع‌رسانی پلیس پایتخت هم به انتشار این خبر و تصاویر آن واکنش نشان داد و در اطلاعیه‌ای توضیح داد: «این ویدئو مربوط به تاریخ یکم تیرماه سال ۱۴۰۳ است و در آن مأموران به دو خانم جوان در خصوص پوشش نامناسب و کشف حجاب تذکر داده که متأسفانه با فحاشی و الفاظ ناروا روبه‌رو شدند. در تعاقب هر دو نفر در خیابان وطن‌پور مجدداً با پوشش نامناسب مشاهده شدند که در حین انتقال به خودرو با عوامل انتظامی مجادله و کشمکش رخ داده و بر اثر مقاومت، جراحی جزئی در یکی از این افراد ایجاد شد. پس از بروز حادثه، ویدئو گرفته‌شده توسط پلیس و فیلم دوربین مداربسته خیابان برای شفاف‌سازی به مقام قضایی تحویل داده شد. پلیس رفتار این چنینی توسط عوامل انتظامی را در چارچوب استانداردهای کتشی و عملیاتی خود ندانسته و پرونده در سیستم قضایی و بازرسی فراجا مفتوح و در حال بررسی است...»

حجت‌الاسلام والمسلمین کرمی دادستان نظامی تهران هم در واکنش به این حادثه از تعیین شعبه ویژه بازرسی برای رسیدگی به شکایت خانواده دختر نوجوان خبرداد: «طی روزهای اخیر گزارش و شکوائیه‌ای به دادسرای نظامی تهران واصل شد و بلافاصله با ارجاع آن به بازرسی ویژه، تحقیقات دادسرا در این رابطه آغاز شد. با آغاز تحقیقات، بازرسی ویژه، دستور جمع‌آوری کلیه ادله و مستندات، از جمله استخراج فیلم دوربین‌های مداربسته اطراف را، به منظور ثبت در پرونده، به ضابطین خاص صادر کرد.» او ادامه داد: «از اولین اقدامات درنظرگرفته‌شده در این پرونده، شناسایی و معرفی مأموران حاضر در صحنه بود که با همکاری خوب صورت‌گرفته از سوی فراجا، مأموران حاضر، شناسایی و به نحو قانونی احضار شده‌اند. بازرسی صرفاً دستور استخراج فیلم برای ثبت در پرونده را صادر کرده و هیچ دستوری یا مجوزی برای تحویل آن به شاکای یا وکیل وی و یا انتشار آن در رسانه‌ها صادر نکرده است. ضمناً فیلم منتشرشده، از زاویه‌ای متفاوت از فیلم موجود در پرونده است.»

دیروز همچنین احمدرضا پورخاقان، رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح نسبت به این حادثه اظهارنظر کرد. او گفت: «موضوعی که از چندی پیش در فضای مجازی مبنی بر برخورد مأموران در حال بازنشر است مربوط به مدتی پیش بوده که آن برخورد را بنده هم دیدم و مورد تأیید نیست و ما باید کرامت انسانی را حفظ کنیم. البته باید

شرایط مأموران نیز بررسی شود که در چه وضعیتی بودند که آنگونه نسبت به دستگیری آن دو نفر اقدام کردند.» رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح خاطرنشان کرد: «از همان ابتدا که آنها شکایت کردند، با دستور دادستان نظامی تهران و بازرسی برای بررسی دوربین‌های محیطی توانستند مأموران را شناسایی کنند و در همین راستا پرونده‌ای برای برخورد با مأموران تشکیل شد که به‌صورت ویژه در حال رسیدگی است. ضمن تقدیر و تشکر از همه زحمتهای نیروهای مسلح این قول را به مردم شریف کشورمان می‌دهم اگر جای با جرمی مواجه شود، مطمئن باشید که بی‌طرفانه و عادلانه با مجرم برخورد می‌کند، چنان که گذشته ما هم این را نشان می‌دهد.» انتشار این تصاویر اما بار دیگر این سوال را در میان شهروندان ایجاد کرد که این برخوردها براساس کدام قانون نانوشته‌ای صورت می‌گیرد و اصولاً کدام قانون اصولی، کارشناسی شده و منطبق با حقوق شهروندی می‌تواند چنین برخوردهایی را نسبت به شهروندان تجویز کند. به‌ویژه آنکه بعد از اعتراضات ۱۴۰۱ که سر فصل آن مطالبه مردم برای جمع‌آوری گشت ارشاد و عدم آزار زنان بر سر مسئله حجاب بود، انتظار می‌رفت ساختار حکمرانی نگاهی حکیمانه‌تر و عقلایی‌تر به مقوله حقوق شهروندان و مبحث حجاب زنان داشته‌باشد.

رئیس‌جمهور دستورالعمل حجاب وزارت کشور را ابطال کند

محمدهادی جعفرپور، وکیل دادگستری

در این باره به هم‌میهن می‌گوید: «مبنا و نقشه راه هر حکمرانی قانون اساسی آن است. پیش از اینکه فصل سوم قانون اساسی ایران درباره حقوق ملت، اصولی را به تأسی از اعلامیه‌های حقوق بشر تدوین کند، در مقدمه قانون مذکور جایی که از نقش مردم و زنان در انقلاب صحبت می‌شود همواره عبارت کرامت انسانی مشاهده می‌شود به نحوی که برداشت می‌شود مبنا و هدف و غایت انقلاب اسلامی تکریم انسان‌ها و صیانت از کرامت انسانی شهروندان است.» او ادامه می‌دهد: «همچنین در اصول قانون اساسی به کرات از احترام به حقوق شهروندی ولو درباره مظنونین و متهمین یاد می‌شود و بر مواردی مانند دادرسی عادلانه، عدم تعرض به جان و مال و آبروی مردم تأکید می‌شود. همچنین در دهه ۸۰ شاهد ماده واحده «رعایت حقوق سیاسی و آزادی‌های عمومی مردم» بودیم. در دولت روحانی هم شاهد تصویب منشور حقوق شهروندی بودیم. در این منشور هم بخشی از اصول قانون اساسی به صورت جزء به جزء مورد تأکید قرار گرفت.» او به تصویب سند امنیت قضایی در زمان ریاست مرحوم رئیسی بر قوه قضائیه اشاره می‌کند: «در مواد ۲۰ تا ۲۷ این سند درباره شیوه برخورد با متهمان و منظومان انشاء حکم شده و این عبارت تأکید می‌شود که هرگونه برخورد تحقیرآمیز عملی یا لفظی با متهمان ممنوع است و متخلف مجازات می‌شود.» این حقوقدان به قانون حمایت از آلمان به معروف و ناهیان از منکر هم اشاره می‌کند: «مأموران نیروی انتظامی و حجاب‌بان‌ها در خصوص برخورد خود با مسئله بی‌حجابی به جز تبصره ماده ۶۲۸ قانون مجازات اسلامی به این قانون هم تأسی می‌کنند درحالی‌که در ماده ۶ قانون حمایت از آلمان به معروف و ناهیان از منکر مقرر شده که «هیچ شخص یا گروهی حق ندارد به عنوان امر به معروف و نهی از منکر به اعمال مجرمانه از قبیل توهین، افترا، ضرب، جرح و قتل مبادرت نماید. مرتکب طبق قانون مجازات اسلامی، مجازات می‌شود.» جعفرپور این‌را هم اضافه می‌کند که در فصل تقصیرات مأموران دولتی از قانون مجازات اسلامی مقرراتی داریم که تصریح می‌کند؛ هر یک از مقامات دولتی از صدر تا ذیل، نسبت به حقوق و آزادی‌های عمومی مردم تعرض و تخطی کند مستحق کیفر و مجازات است: «تمام موازین قانونی ما تأکید می‌کنند که هیچگونه برخورد فیزیکی و تعرض حتی نسبت به متهمین جایز نیست و هر کس که چنین اقدامی کند محکوم به مجازات است.» این وکیل دادگستری تأکید می‌کند که بررسی همه این قوانین نشان

ادامه سر مقاله

پذیرش استاد عملاً از دست اعضای گروه‌های آموزشی خارج شده و به گروه‌های غیرمرتبط با علم واگذار شده است. ضوابط غیرعلمی در گزینش استاد حرف اول را در فرایند تخریب علم می‌زند. اخراج‌ها از ضوابط علمی خارج شده است و ملاحظات سیاسی تعیین‌کننده شده است. زنده کردن گزینش‌ها و تنگ کردن فیلترهای ورودی چه برای اساتدان و چه برای دانشجویان سطوح بالاتر، افق بدی را برای نهاد آموزش عالی و علم کشور ترسیم کرده است. سهمیه‌های غیرعلمی و رانت‌محور بلای جان این نهاد و تولیدات آن شده است. اعتراضات بتلاش

رویداد بین‌الملل

مقام کاخ سفید:

تهدید ایران برای پاسخ به اسرائیل را جدی می‌گیریم

در اسرائیل و «بنیامین نتانیاهو» و در آمریکا است که صادقانه در میانگیری و تلاش خود برای فشار در جهت تحقق آتش‌بس عمل نکرد.

به حرف ایرانی‌ها باور داریم

کری در بخش دیگری از اظهارات خود به تهدید ایران مبنی بر پاسخ به رژیم صهیونیستی در پی ترور شهید هنیه اشاره و روی اظهارات گذشته خود تأکید کرد و گفت: «وقتی ایرانی‌ها می‌گویند می‌خواهند پاسخ دهند، کاخ سفید حرف آن‌ها را می‌پذیرد.» او روز یکشنبه و در مصاحبه‌ای با شبکه خبری «فاکس نیوز» گفته بود: «وقتی رهبر معظم می‌گوید که ایران انتقام خواهد گرفت، ما باید این‌را جدی بگیریم. البته نمی‌دانم که در چه زمانی و به چه صورتی واکنش نشان خواهند داد، اما باید مطمئن باشیم که برای دفاع از منافع و تاسیسات خود و اسرائیل آماده هستیم.»

نزدیک بودن آتش‌بس در غر؟

کری درباره مسئله آتش‌بس در فلسطین گفت: «بیشتر از همیشه به توافق آتش‌بس بین اسرائیل و حماس نزدیک شده‌ایم.» اظهارات کری در حالی بیان می‌شود که «اسامه حمدان» یکی از رهبران حماس در گفت‌وگوی اخیر خود با خبرگزاری «اتوالی» گفت: با انتخاب السنوار، روند مذاکرات ادامه خواهد داشت و مشکل این روند تغییر نیست که در جنبش حماس رخ داده، بلکه